

Det okända mångmiljardbygget fungerar inte – ger alla skåningar högre elpris

På en åker utanför Hörby står sedan fyra år en arkitektritad elanläggning – hjärtpunkten i en statlig investering på åtta miljarder kronor. Men anläggningen fungerar inte. Ingen vet när den kan tas i bruk. – Det är en skandal. Så länge anläggningen står still betalar vi sydsvenskar dyrt för elen, säger Anders Berlin, talesman för Villaägarna.

Erik Magnusson
FÖLJ SKRIBENT

Det är arkitektbolaget Horisont som ritat den trilskande omriktarstationen i skånska Lyby – ett jättebygge på 9000 kvadratmeter och hjärtpunkten i en statlig investering på åtta miljarder kronor. Bild: Svenska kraftnät

Ursprungstanken var enkel. Skåne skulle också efter nedläggningen av kärnkraftverket i Barsebäck få billig ström – och säker tillgång till el.

Mardrömmen vore om Skåne skulle drabbas av nya strömavbrott liknande de som inträffade den 23 september 2003. Då ställdes 1,5 miljoner sydsvenskar utan el i fem timmar.

Flera utredningar kom fram till att stamnätet för el var underdimensionerat i Sydsverige. Därför beslöt statliga Svenska kraftnät att bygga en helt ny elgata från norr till söder. Elgatan kallas Sydvästlänken och har stått klar sedan 2014. Två nedgrävda likströmskablar ska frakta högspänd el från småländska Nässjö till skånska Lyby. Ett huvudsyfte med kabeln är att utjämna prisskillnaden på el mellan norra och södra Sverige. Sedan 2011 är Sverige indelat i fyra elområden. Med Sydvästlänken skulle elpriset bli samma i hela Sverige.

Men så har det inte blivit. Sydvästlänken ligger nu som en strömlös kabel genom Småland och Skåne. Den som går in på Svenska kraftnäts hemsida kan i pressmeddelande efter pressmeddelande följa hur drifttagningen av likströmsförbindelsen skjutits upp.

I juni 2015 kom en "justering av tidplanen", i november 2015 en "ny tidplan för drifttagningen". I februari, april, maj, september och november 2016 kom beslut om "ny tidpunkt för drifttagning".

Så har det fortsatt. Så sent som den 5 september i år kom senaste beskedet: ställverket i Lyby – den största energiinvesteringen i Skåne sedan Barsebäcksverket – tas i drift först till våren. Det är i så fall mer än tretton år senare än vad som ursprungligen planerades. – Enligt vår senaste uppskattning ska anläggningen vara i drift den 31 mars 2019. Det är svårt att veta hur säker den uppskattningen är. Den dagen gäller just nu. Sen får vi se, säger Joel Nylin, kommunikatör för den projektgrupp som arbetar med Sydvästlänken. Förseningarna beror på teknikstrul. Svenska kraftnät litar fortsatt till den tekniska expertisen hos GE Grid.

"Tillsammans med leverantören gör vi vårt yttersta för att ta förbindelsen i drift så snart som möjligt", skriver Svenska kraftnät i sin senaste pressrelease.

Enligt HD och Sydsvenskans källor behöver Svenska kraftnät inte betala för förseningarna. Alla merutgifter betalas av leverantören. Men Anders Berlin irriteras över att den utlovade elprisutjämningen drar ut på tiden.

– Svenska kraftnät gör inte sitt jobb. De måste sätta fart på Sydvästlänken så att den fungerar. Jag ifrågasätter kompetensen hos dem som jobbar med projektet, säger han.

Högspänningsledningarna ligger på en halv meters djup. De skulle frakta högspänd likström till skånska Lyby för att utjämna prisskillnaderna mellan norr och söder, men har ännu inte tagits i drift. Bild: Svenska kraftnät

Anders Berlin påpekar att varje skånsk elkonsument drabbas av en liten merkostnad – högst någon tusenlapp per år – till följd av teknikstrulet i Lyby.

– Det här handlar mer om rättvisa. Svenska kraftnät har dragit en konstgjord gräns genom Götaland och säger att man ska betala mer för sin el om man bor söder om den gränsen.

Villaägarnas riksförbund har låtit konsultbolaget Sweco beräkna hur stora summor som sydsvenska elkonsumenter förlorar på gränsdragningen. Enligt Sweco har sydsvenskar i elområde 4 betalat 880 miljoner kronor mer än norrlänningar i elområde 1 sedan de fyra elområdena infördes 2011.

– Det är en orimlighet som sticker i ögonen. Varför ska vi i Sydsverige betala för flaskhalsar i överföringskapaciteten? frågar Anders Berlin.

Svenska kraftnät beklagar att problemen befäst prisskillnaderna. Men Joel Nylin påstår att arbetet med elanläggningen i Lyby nu närmar sig slutet.

– Det är fortfarande samma problem som tidigare. Det är tekniken i omriktarstationerna som inte fungerar. Det pågår tester. Arbetet går framåt, säger han.

SKÅNESVERIGE